

BRUENNING O PIŁSUDSKIM

Więc była inicjatywa wojny prewencyjnej

ly proletariatu jest ograniczony. Komuniści fortunami i kusetami i ci już sobie odwrócić majątków. Tomiast przed kłych, szarych dmo niepewnej ch — ze wszy-nymi następst-

by ta lewica list spisać z góry dawnych towa-im serce, gdyby glos solidarności jonarskiego pój-owania tam, ura-spokajania tego achu i przede-zania ludzkiego nie potępienia czypuszczalnie 23 el-Oued Francuzi do Francuzów. y pełnych swa-

czach matadorów kły szary czło-ma jedynie war-oddaje przy wy-el-Oued przestał wać. Ale ten sza-e strzelać — z-ę b. gen. Salan.

W niedawno wydanych w Niemczech zachodnich „Pamiętnikach“ (Tagebücher) hr. H. Kesslera, o których w „Tygodniku Polskim“ pisał obszernie Tadeusz Katelbach — znajduje się opis pewnego śniadania odbytego w Paryżu 14 stycznia 1937 r.

Kessler przebywał wtedy w stolicy Francji już w charakterze emigranta politycznego. Opuścił Niemcy hitlerowskie, gdyż znajdował się na czarnej liście Gestapo.

W śniadaniu wziął między innymi udział dyplomata polski Anatol Mühlstein. W rozmowie z Kesslerem Mühlstein miał mu powiedzieć, że pisze książkę o Piłsudskim, którego uważa za „większego człowieka od Napoleona“. Już dawno chciał poznać Kesslera, gdyż pragnął się od niego dowiedzieć pewnych szczegółów, związanych z uwolnieniem Piłsudskiego z Magdeburga. W związku z tym Mühlstein zapytał Kesslera, czy Piłsudski złożył mu wówczas pisemną deklarację, że nie zamierza podejmować niczego przeciwko Niemcom. „Stwierdziłem — pisze Kessler — że chodziło tylko o ustne oświadczenie w formie słowa honoru. Generał Hoffmann domagał się pisemnej deklaracji Piłsudskiego, ale spotkał się z moją odmową. Zreszta

już w 1915 oświadczył mi Piłsudski, że nie życzy sobie żadnego skrawka ziemi niemieckiej, ale nie będzie się bronił jeśli alianci zaofiarują mu na przykład Prusy Zachodnie“. Na to Mühlstein miał powiedzieć, że słowa Kesslera wyjaśniają mu zachowanie się Piłsudskiego w czasie rokowań pokojowych. Zajmował się wówczas tylko wschodnią granicą Polski, pozostawiając troskę o sprawę granicy zachodniej — Dmowskiemu. Kessler kończy zapiski z rozmowy z Mühlsteinem uwagą, że — jak się zdaje — Piłsudski w związku z danym mu słowem honoru miał trochę nieczyste sumienie“

Ciekawsze stwierdzenie, gdy o Piłsudskiego chodzi, znajdujemy w obszernej notatce Kesslera o rozmowie z byłym kanclerzem niemieckim Brünnigiem, również już emigrantem politycznym. Rozmowa odbyła się 20 lipca 1931 w Paryżu. Brünnig odzwalał w niej z dużą szczerością się intryg, które poprzedziły dojście Hitlera do władzy, zaliczając do głównych bohaterów owej sieci pułkownika niemieckiego sztabu generalnego Oskara Hindenburga, syna feldmarszałka i prezydenta Rzeszy, oczywiście von Papena i wielu innych. Hitlera uważał za człowieka wahającego, łatwo poddającego się wpływom, słabego i okrutnego. „Mordercy — mówił — są zawsze słabymi ludźmi“. O Göringu wyrażał się jak o masowym mordercy („Massenmörder“). Tylko Goebbelsowi przyznawał „diabelską mądrość“.

W pewnej chwili rozmowa Kesslera z Brünnigiem przeszła na temat dla obu emigrantów najważniejszy: jak długo utrzyma się w Niemczech reżym hitlerowski? Brünnig obliczał, że najpóźniej w początkach 1937 roku dojdzie do wybuchu, bądź w formie rewolucji, bądź też awantury wojennej, spowodowanej przez reżym hitlerowski.

Potem Kessler notuje taką wypowiedź Brünniga:

„Do upadku reżymu hitlerowskiego zaraz w początkach jego istnienia nie dopuścił Daladier. Piłsudski zlecił aby mu powiedziano, że jest gotów do marszu na Niemcy. Lecz Daladier ociągał się i ostatecznie odpowiedział — nie. Prawdopodobnie dla tego — dodał od siebie Brünnig — że nie mógł liczyć we Francji na prowojenne nastroje. Od tego czasu Polska odwróciła się od Francji, gdyż zorientowała się, że nie może na nią liczyć.“

T.M.K.

paczki do wyboru

WOLNE OD CŁA

WYKAZY

MIENIĘŻNE

POLSKI

Tel. FRE 7888

HASKOBA

121 Earls Court Road, LONDON, S.W.5

ŚWIETNA

ORYGINALNA

POLSKA

ŚLIWOWICA

69° Pr.

But. (¼ l.) — 42/-

½ But. — 21/6

ŻAДАĆ WSZĘDZIE

"MISS POLONIA 1962" SHERWOOD R